

ХРОНІКА КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНИ

(оглядова довідка за матеріалами преси,
Інтернету та неопублікованими документами
за серпень 2015 року)

У День Державного прапора та День Незалежності України у Києві відбулись офіційні урочистості за участі керівництва держави. 23 серпня на Софійській площі урочисто піднято Державний прапор та проведено в Національній опері України мистецький захід «Ніхто, крім нас»; 24 серпня – відбулися загальнонаціональна молитва за Україну в храмах усіх конфесій, молитовний захід у соборі Святої Софії Національного заповідника «Софія Київська» та мистецький захід «Європейська симфонія – Українській Незалежності» в Національній опері України і на Майдані Незалежності. На Майдані також було розгорнуто виставку копій найважливіших державних актів та фотодокументів з Національного архівного фонду, що висвітлюють процес здобуття Україною незалежності. 22 серпня на Співочому полі Печерського ландшафтного парку Києва артисти Запорізької обласної філармонії показали ландшафтну театралізовану постановку за мотивами опери С. Гулака-Артемовського «Запорожець за Дунаєм». Захід відбувся за підтримки Міністерства культури України.

Ряд заходів до головного свята держави підготували провідні музеї та виставкові зали. Так, у Національному музеї історії України за підтримки Міністерства культури до Дня Державного прапора відкрилася виставка «Прапори Незалежності», прочитано цикл лекцій «Мотиви Незалежності»; Національний заповідник «Софія Київська» презентував проект «Від рідних теренів до всього Світу» – твори художника В. Слєпченка та скульптора В. Філатова; в Національному Києво-Печерському історико-культурному заповіднику розгорнуто експозицію робіт художника Ю. Нагулка «Скрижалі гідності»; у Музеї історії міста Києва проходила виставка «Хрест і тризуб: символи тисячолітнього міста», яку склали понад 300 унікальних історичних документів та археологічних знахідок із фондів Музею історії Києва, Націо-

нального художнього музею України, Інституту археології НАН України, музею родини Шереметьєвих, а також приватних зібрань художника-геральдика О. Кохана (автора малого і великого державних гербів України) та родини Прахових; у виставкових залах Національної спілки художників України було представлено Всеукраїнський мистецький проект, що знайомив з творами молодих авторів з усіх регіонів країни, становлення яких відбувалося в роки незалежності. В Американському домі розпочато арт-проект «Коефіцієнт Незалежності», котрий є продовженням проекту «Практика Видозмін» у рамках VIII Всеукраїнської платформи «Новітні спрямування» Інституту проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України, що проводиться за підтримки Міністерства культури України.

Урочистості з нагоди Дня Незалежності та Дня Державного прапора відбулися в багатьох обласних центрах та містечках. У Львові організовано концертну програму за участі відомих творчих колективів і солістів. Виставку майже півсотні робіт живопису відкрито у Рівному. У цьому ж місті з 23 серпня тривав тижневий фотомарафон. На Полтавщині фінішував конкурс «Вишиваний Кременчук», який проводила міська рада. 24 серпня конкурсанти стали учасниками загальноміського параду вишиванок, у рамках якого відбулося і нагородження переможців. Святкування з нагоди Дня Державного прапора також відбулося у Палаці культури прифронтової Трьохізбенки Новоайдарського району Луганщини. Це був перший концерт протягом року війни.

До 150-річчя від дня народження митрополита Української греко-католицької церкви Андрея Шептицького організовано: виставку «Надія наша в Бозі!» – у Національному музеї «Меморіал жертв Голодомору» у Києві; експозицію «ГРАНД» – у Львівській національній галереї мистецтв ім. Б. Г. Возницького; відкриття пам'ятника митрополитові, автори якого – львівські скульптори С. Федорин та М. Гурмак, – в Івано-Франківську; круглий стіл «Його життя – свічадо істини» – у Галичі Івано-Франківської області.

22 та 23 серпня у с. Моринці Звенигородського району Черкаської області проходив II Всеукраїнський благодійний фестиваль Т. Шевченка «Ше. fest». Він зібрав близько 4 тис. гостей з різних куточків України. На фестивалі працювали галявини – просвітницька та художника, театральна та музична сцени, ярмарок, проходили кінопокази та майстер-класи народних ремесел. Зокрема, на просвітницьку галявину завітали казкар Сашко Лірник, письменник В. Шкляр, художник М. Дяченко, лідер гурту «Тінь сонця» С. Василюк та ін. На театральній сцені йшли вистави «РеінкарНАЦІЯ Тараса», «Варнак», «Катерина». Нічний кінозал представив фільми «Поводир», «Хайтарма», «Добровольці Божої чоти». А з музичної сцени лунали виступи

українських folk та рок-гуртів «Мрія Життя», «Latur», «Колір Ночі», «Друже Музико», «Тінь Сонця», «Фліт» та інших. На фестивалі проводився збір коштів на підтримку українських військових.

У Вінниці за підтримки Міністерства культури України проведено літературно-мистецький фестиваль «Палімпсести», присвячений творчості В. Стуса. У програмі фестивалю – читання його творів і сучасних українських поетів, перформанси, стріт-арт, музичні й театральні номери, а також публічні дискусії про творчість В. Стуса та події в Донбасі. Участь у «Палімпсестах» взяли митці з Вінниці, Донецька, Києва, Львова та інших міст і сіл України. Ініціатором «Палімпсестів» виступив всеукраїнський рух «Простір свободи», до якого долучилися громадський центр «Форум», книгарня «Є», видавництво «Смолоскип», Донецький національний університет, Вінницький національний технічний університет, Вінницький обласний художній музей, Вінницьке училище культури і мистецтв ім. М. Леонтовича, Вінницька обласна універсальна наукова бібліотека ім. К. Тімірязєва, музей М. Коцюбинського.

У Національному спорткомплексі «Олімпійський» відбулася урочиста церемонія відзначення Премією Кабінету Міністрів України за особливі досягнення молоді у розбудові України за 2013–2014 роки. Її вручав Прем'єр-міністр України А. Яценюк. Зокрема, у номінації «За виробничі досягнення» премію отримав майстер-гончар, викладач школи гончарного мистецтва Д. Решта (Житомирська область); у номінації «За наукові досягнення» – студентка історико-теоретичного факультету (спеціалізація «музикознавство») Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського Н. Скворцова; у номінації «За творчі досягнення» – вихованка Хмельницького палацу творчості дітей та юнацтва О. Делікатна; завідувача відділом, викладач відділу декоративно-вжиткового мистецтва Полтавської міської школи мистецтв «Мала академія мистецтв» ім. Р. Кириченко Я. Кучерук, заступник директора з навчальної роботи Кіровоградського музичного училища О. Стоянов.

25 серпня в Бібліотеці Національного музею літератури України відбулося вручення літературно-мистецьких премій Ліги українських меценатів за 2015 рік. Лауреатами стали: Т. та Ю. Логуші (м. Київ), меценати багатолітнього проекту «Коронація слова», за самовіддану благодійну діяльність, що сприяє національному відродженню України (премія ім. Є. Чикаленка); О. Косенко (м. Кіровоград), за поетичну збірку «Гартування води» (літературна премія ім. Бориса Нечерди); Т. Зарівна (м. Київ), за роман «Полювання на птахів небесних» (літературна премія клубу «Ярославів Вал»); Г. Гусейнов (м. Кривий Ріг) та Т. Зарівна (м. Київ), за пропаганду українського друкованого слова (літературно-мистецька премія ім. Дмитра Нитченка); М. Тимо-

шик (м. Київ), доктор філології, професор, за утвердження національних пріоритетів та української мови в Україні (премія ім. Софії Русової).

Культура для АТО

26 серпня у Київському головному військовому шпиталі відбувся завершальний показ акції «Дій від серця», ініційованої Міжнародним кінофестивалем «Молодість». До неї на волонтерських засадах долучилися друзі й партнери «Молодості». Загалом покази було влаштовано у військових шпиталях 4 міст України: Харкові, Дніпропетровську, Миколаєві та Одесі. Мета акції – моральна підтримка поранених бійців АТО. Бійцям показали стрічку Р. Земекіса «Форрест Гамп» – одну з найбільш життєствердних оповідей за всю історію кіно. У Києві показ відбувся під відкритим небом. Фільм представляли акторка й ведуча Я. Соколова та генеральний директор МКФ «Молодість» А. Халпахчі.

20 серпня у столиці, в Національному музеї Тараса Шевченка, Асоціація платників податків України спільно з Київським державним інститутом декоративно-прикладного мистецтва і дизайну ім. Бойчука та Національною академією образотворчого мистецтва та архітектури провели благодійний аукціон на підтримку поранених бійців АТО «Ти тільки живи». На нього було виставлено роботи бійців АТО, виконані під час майстер-класів художників та викладачів мистецьких закладів у військових шпиталях, а також картини професійних художників, котрі долучилися до благодійної акції. Виручені кошти від благодійного аукціону буде спрямовано на лікування та потреби бійців АТО.

До Краматорська Донецької області прибули перші посилки з літературою, що надається в рамках державної програми «Українська книга». Енциклопедії, історичні дослідження, художні твори класиків української літератури і сучасних авторів, зарубіжна література, книги з мистецтва, DVD-диски були отримані з обмінно-резервного фонду Національної парламентської бібліотеки України. Всього це – 2330 примірників. Ще одну партію книг бібліотекою відправлено у Кременну Луганської області.

Військових у львівському шпиталі відвідав український музикант, лідер гурту «Океан Ельзи» С. Вакарчук, який презентував свою нову пісню «Життя починається знову». Пораненим музикант передав флешки з піснею, а госпіталю – сертифікат на медичне обладнання.

Поїздки до військових, що дислокуються у Бердянському районі Запорізької області здійснили артисти Запорізької обласної філармонії. Перед бійцями АТО виступали народна артистка України Л. Малицька, солісти Ю. Якса, Л. Уракова, Я. Ніколаєв, артисти козацького ансамблю пісні і танцю «Запорожці», ансамбль бандуристів «Божена».

Виставку сучасних ікон до Слов'янська Донецької області привезли львівські художники Л. та М. Скопи та учасники мистецької групи «Кактус». Відкриття виставки відбулося в рамках проекту «Культурна дипломатія між регіонами України» в українському центрі «Теплиця». Ікони написані на гонті з церкви святого Юра у Дрогобичі та раніше експонувалися у Києві. Зібрані з продажу ікон кошти буде спрямовано на підтримку української армії та культурних ініціатив на сході України.

У Дніпропетровській Центральній міській бібліотеці відкрито експозицію з 25 картин поранених бійців АТО. Їх вони намалювали військовому госпіталі в рамках арт-терапії, основною метою якої є дати можливість хлопцям, які повернулися із зони АТО, адаптуватися до нормального життя. Експозицію доповнили міні-виставкою книжкових та періодичних видань, що стосуються подій на Донбасі.

У Сумах відбувся прем'єрний показ короткометражної кінострічки «Я – не герой», присвяченої екіпажу 95-ї Житомирської окремої аеромобільної бригади. Саме цей бойовий підрозділ брав участь у визволенні міста Лисичанська Луганської області в липні минулого року. До кінотеатру «Дружба» завітали сотні сумчан і гостей міста, герої аеромобільного екіпажу, автори стрічки. Презентували фільм режисер Ю. Бурнацева та її колеги.

Книгу, присвячену пам'яті загиблих у зоні АТО земляків, підготували до друку на Херсонщині. Волонтери – журналісти та фотохудожники – написали і проілюстрували цикл замальовок про життєвий шлях 50 земляків, які загинули у боях. А облдержадміністрація профінансувала видання.

Працівники Централізованої бібліотечної системи Чернігівського району Чернігівської області підготували й видали книгу «Борись в ім'я честі» про місцевих учасників АТО. Це – розповіді про майже 400 земляків, які пішли захищати територіальну цілісність України.

МУЗИКА

Концертом «До 200-річчя М. Вербицького. Оспівана мрія» з Міжнародного концертного циклу «Елітні вечори камерної музики Євгенії Басалаєвої» 29 серпня у Києві, у Колонній залі ім. М. В. Лисенка Національної філармонії України, відбулося урочисте відкриття X Міжнародного фестивалю мистецтв «Діалоги культур». Прозвучали хорові та фортепіанні твори українських і американських композиторів у виконанні Київського камерного ансамблю «Контрасти Київ-Класік», Ансамблю ударних інструментів «Ars nova», Ансамблю солістів «Благовість». Паралельно з концертом у фойє філармонії працювала благодійна виставка «Присвята», на якій було представлено роботи сучасних українських художників і талановитої молоді. Зароб-

лені кошти підуть на потреби військових, що перебувають на реабілітації. Також в рамках X Міжнародного фестивалю мистецтв «Діалоги культур» 30 серпня в Центральному парку культури і відпочинку Києва проходив фестиваль академічної та джазової музики «Music live», відбулися концерти «Serenada new» та «Ноктюрн зірок світового джазу».

З 10 по 29 серпня у Національній філармонії України тривав фестиваль «Літні музичні промені». У ньому взяли участь кращі оркестрові колективи України – Національний ансамбль солістів «Київська камерата», Національний духовий оркестр України, Київський камерний оркестр, симфонічний оркестр Національної філармонії України, Національний камерний ансамбль «Київські солісти». У програмі фестивалю прозвучала академічна музика, у тому числі духовна, а також музика з кінофільмів, естрадна та джазова.

Понад 60 музичних проектів з Києва, Дніпропетровська, Одеси, Харкова, Івано-Франківська та з-за кордону зібрали організатори фестивалю альтернативної, неформатної та експериментальної музики SixteenPlus, що 14-16 серпня вже вдруге проходив у столиці в Арт-дворіку на Іллінській.

5-16 серпня в Києві, в Національному природному парку «Голосіївський», відбувся патріотичний мистецький фестиваль просто неба «Голосіївська криївка». Організатори заходу: ВО «Свобода», ВМГО «Сокіл», ГО «Варта народу», ГО «Голосіївська родина», Спілка ветеранів АТО Голосіївського району, Об'єднання українців «Яворина». У концертній програмі – народні, патріотичні пісні. Учасниками фестивалю були музичні гурти «Тінь Сонця», «Веремій», «Вертеп», «Шпилясті Кобзарі», «Хорея Козацька», «Колір Ночі», «Восьмий День», «Мрія Життя», «Теорія Простору», «Грані» та інші.

З 14 до 30 серпня в рамках партнерства з ХХХХ-м Міжнародним фестивалем «Музика в старому Кракові» відбувся II Міжнародний фестиваль «Музика в старому Львові». Його засновник – народний артист України професор С. Бурко. Участь у фестивалі взяли понад два десятки виконавців з України та Польщі. Серед них – викладачі і студенти Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка, Академічний камерний оркестр «Віртуози Львова», Академічний інструментальний ансамбль «Високий замок», Маріупольський Муніципальний камерний оркестр та ін.

Під гаслом «Євреї за мир і єдність України!» у Львові 10-30 серпня проходив VII Міжнародний фестиваль єврейської музики «LvivKlezFest – 2015». Його організатор – Всеукраїнський єврейський благодійний фонд «Хесед-Ар'є» – кожного року знайомить відвідувачів з єврейською музикою, живописом, театральним мистецтвом тощо. Так, до програми фестивалю було включено фотовиставку В. Ковальчук «Стіни розповідають», покази вистав «Я світу боюся, в якому немає тебе» за твором А. Котляр (виконавець

Б. Карп, Луцьк), «Соло янгола для всіх» за твором І. Мангера (Театр «Пурле Шанс», Одеса), «Контрабас» за твором П. Зюскінда (Анімаційна майстерня Л. Кривець, Львів) та ін.; два літературно-музичні вечори, присвячені акторці та режисеру, директору Львівського єврейського театру І. Камінській та всесвітньо відомому співаку та кантору М. Александровичу; гала-концерт за участю зірок клезмерської музики з різних країн.

З 14 по 16 серпня у с. Родатичі, що на Львівщині, вшосте проведено музичний фестиваль «Захід». Його цьогорічне гасло – «Все, що робиться для розвитку культури, працює проти війни». На фестивалі виступили більше 50 гуртів з України та з-за кордону.

Вже другий рік поспіль у с. Свірж Перемишлянського району Львівської області організовано фестиваль «Woodstock Ukraine». Перші два роки він проводився на Вінниччині та Одещині. Цьогоріч захід, що тривав з 7 по 9 серпня, присвятили пам'яті загиблого лідера гурту «Скрябін» А. Кузьменка. Крім українських гуртів, виступали артисти з-за кордону, проводилися кінопокази тощо.

З 23 по 30 серпня у с. Затока Одеської області проходив XIII Міжнародний музичний фестиваль «Джаз Коктебель». Його відвідали близько 10 тисяч осіб і виступили близько 300 музикантів з різних країн, серед яких українські – Мачете, 5'nizza, Крихитка, Undiscovered Soul, Secret Avenue, Серапа, Us та інші.

Спортивно-музичний фестиваль «Z – Games» відбувся у Затоці з 20 по 24 серпня. «Z-Games» в Україні проводився вп'яте, раніше він дислокувався в Поповці (АРК Крим), на місці проведення «KaZантипу». 2014 р. через анексію півострова фестиваль не проводили. Щовечора на гостей очікували музичні концерти та вечірки від київських клубів Atlas, Closer, «Зелений театр». На сцені фестивалю виступили українські альтернативні колективи О. Torvald, Fontaliza, Secret Avenue, рок-група з Донецька Sinoptik, Cherokee з Києва, які грають електронну музику, та інші.

Луцький та Рівненський джазові клуби під патронатом Генерального консульства Республіки Польща у Луцьку запросили 28–29 серпня до луцького Замку Любарта на VIII Міжнародний джазовий фестиваль «Art Jazz Cooperation 2015». Україну на фестивалі представляли «Lutsk Jazz Friends», «Резус блюз», М. Таврічевський.

19 серпня у Житомирі, у реконструйованому літньому театрі міського парку культури та відпочинку, пройшов перший фестиваль ім. В. Шинкарука із символічною назвою «Пісенний Спас». Ініціатор і ведуча фестивалю – заслужена артистка України І. Шинкарук – донька поета, барда, ведучого і педагога В. Шинкарука. На фестивалі проходили виставки і майстер-класи та

відбувся концерт. Участь у фестивалі взяли народні артисти України: Н. Матвієнко, Т. Петриненко, В. Степова, А. Гнатюк, ансамбль «Древляни», Тріо «Болеро» та ін.

На сцені Одеської опери відбувся другий етап Всеукраїнського проекту «Битва оркестрів». У двобої зішлись Академічний молодіжний симфонічний оркестр Львівської філармонії «INSO-Львів» та Одеський симфонічний оркестр Hardy Orchestra. Поєдинок перебігав у трьох тематичних блоках: «Авторські твори», «Українські народні і сучасні хіти» та «Світові суперхіти». Музична битва тривала чотири години. «INSO-Львів» і солісти перемогли одеситів із перевагою у 110 голосів.

Визначено лауреатів Премії імені Б. М. Лятошинського 2015 року. Ними стали композитор, кандидат мистецтвознавства Л. Сидоренко і композитор О. Щетинський.

ТЕАТР. ХОРЕОГРАФІЧНЕ МИСТЕЦТВО

З 5 до 8 серпня в Одесі відбувся VIII Фестиваль театрів «Молоко». Одразу дві нагороди на ньому здобув творчий колектив Івано-Франківського обласного музично-драматичного театру ім. І. Франка. Сатирична вистава «Кастинг, або Хто хотів люстрації?», представлена акторами з Прикарпаття, отримала Гран-прі фестивалю, а «Солодка Даруся» за однойменним романом М. Матіос – приз глядацьких симпатій. А перше місце на «Молоці» у вуличного дійства «ROOD» (київський театр «Парадигмариум»).

У Національній опері відбувся гала-концерт та нагородження переможців IV Всеукраїнського фестивалю-конкурсу народної хореографії імені Павла Вірського, організованого Міністерством культури України та Національною хореографічною спілкою України. Фестиваль-конкурс проходив упродовж 2013–2015 років. Всього у ньому взяли участь близько 600 професійних та аматорських танцювальних колективів. Гран-прі отримав Академічний ансамбль української музики, пісні і танцю «Чайка» Одеської обласної філармонії. Дипломи лауреатів отримали: Житомирський академічний ансамбль танцю «Сонечко» обласного центру хореографічного мистецтва (I місце), Великий академічний Слобожанський ансамбль пісні і танцю (I місце), Національний академічний Гуцульський ансамбль пісні і танцю «Гуцулія» (I місце), Академічний ансамбль пісні і танцю «КОЗАКИ ПОДІЛЛЯ» Хмельницької обласної філармонії (II місце), Фольклорний ансамбль національного обряду «Родослав» (II місце) та Заслужений академічний ансамбль пісні і танцю Збройних сил України (II місце).

30 серпня у Львові в рамках українського туру відбувся перший показ вистави «В очікуванні невідомого». Міжнародний танцювальний перформанс

було створено під керівництвом шведського хореографа Бенно Воорхама. Головною метою проекту є висвітлення проблем сімей біженців, а також залучення дітей-переселенців до театрального й хореографічного мистецтва. Проект об'єднав танцівників з України, Молдови й Грузії та дітей із табору для біженців (м. Тцеровані, Грузія). Аби якнайкраще передати емоції та переживання героїв, постановники використовували не лише рухи тіла, а й експериментували з різноманітними театральними практиками та візуальним оформленням. У перформансі було задіяно відеотранслявання, живопис сирійського художника Абдулли Омарі та елементи сучасної хореографії.

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО

Київський музей «Духовні Скарби України» за підтримки благодійного фонду Sky Art Foundation з 19 по 28 серпня втретє провів фестиваль сучасної художньої кераміки «ЦеГлина 2015». Основними завданнями заходу були демонстрування сучасного стану розвитку української художньої кераміки, популяризація творчості керамістів, творче спілкування й налагодження співпраці. Серед заходів фестивалю – виставка творів 45 митців з різних куточків України, лекції, дискусії, покази тематичних фільмів, творчі вечори з презентаціями персональних проектів.

«Філософія міграції» – спільний виставковий проект Щербенко Арт Центру, Музею культурної спадщини та Міжнародного благодійного фонду світових українців «Діаспора». Учасники колективної виставки – молоді українські живописці, фотографи та представники відео-арту, які осмислили феномен міграції з точки зору сучасної людини та сучасного митця: М. Вайда, М. Куликовська, Р. Михайлов, А. Надуда, С. Петлюк, Р. Тремба.

Зусиллями Київ Open Air і благодійного фонду «100% життя» 6 серпня у столичному Маріїнському парку відбувся арт-перформанс «Культурний суботник». Художники А. Савадов, Ж. Кадирова, І. Ісупов, М. Мамсіков, К. Гнилицька, І. Багірова, Г. Третяк та інші спробували покращити зовнішній вигляд концертного майданчика просто неба – «Мушлі Джаз» та перетворити старі лавочки літньої естради на арт-об'єкти.

У Києві експонувалися виставки: в Міністерстві закордонних справ України – картин М. Вайсберга «СТІНА. 28.01 – 8.03.2014»; у «Хлібні» Національного заповідника «Софія Київська» – кераміки В. Щербини «4 стани глини», живопису і графіки А. Аджинджал, М. Базак, О. Белюсенка, М. Вайсберга, О. Джураєвої, І. Єремєєвої, Б. Фірцака «(Не)видима присутність. Сучасний український натюрморт»; в Національному музеї Тараса Шевченка – світлин О. Гляделова, М. Дондюка, М. Левіна та М. Лисейка «Іловайськ», живопису Л. Микитича; у Національному музеї літератури України – робіт

М. Мудрого «Гармонія духовної єдності»; у центрі мистецтв «М17» – мозаїчного панно Д. Марченко «Обличчя війни», робіт В. Кабаченка «Степове небо»; в галереях: «Я Галерея» – творів С. Панасенка «Минуле теперішнє»; «Мануфактура» – робіт В. Тарасенко «Натюрморт. Вдихай момент»; «АВС-арт» – робіт А. Борецького, Ю. Вінтаєва, Ю. Коновалова та інших «До моря»; «Карась Галереї» – живопису українських митців початку ХХІ сторіччя «Назад у майбутнє. Раритети 2000-х»; «ART 14» – робіт А. Твердого «Ейфорія» та ін.

З 27 до 30 серпня у рамках ІV Одеської бієнале сучасного мистецтва понад 100 авторів з України та із-за кордону представили живопис, графіку, фото, відео, інсталяції тощо.

ІІ Міжнародний пленер художньої кераміки зібрав 15 українських та зарубіжних митців, які виготовляли вироби в японській техніці «раку».

У рамках ХVІІІ Міжнародного пленеру художнього текстилю «Переплетення», який розпочав свою роботу ще у липні, у Національному музеї народного мистецтва Гуцульщини та Покуття у Коломиї Івано-Франківської області відбулось засідання круглого столу на тему: «Етнокультура та її вплив на сучасну естетику мистецьких практик». Пленер зібрав мистецтвознавців, етнологів, художників, дизайнерів-модельєрів, музейних працівників і студентів.

У Рівному відбувся 4-й фестиваль ковальського мистецтва «Металеве серце України», в якому взяли участь майже 80 майстрів із 11 областей країни. Головною скульптурою цього річного фестивалю стали велетенські долони, з яких проростає дерево. Робота має назву «Життєві цінності» (автор – А. Вольський). Її ще напередодні фестивалю встановили на алеї кованих скульптур. Натомість ковалі з інших міст оздоблювали «Життєві цінності» власними виробами.

У Миколаєві Львівської області за участю одинадцяти митців з різних куточків України пройшов другий симпозіум скульптури. Впродовж десяти днів учасники різьбили з вапнякового каменя скульптури, які до Дня незалежності оздобили парк «400-ліття Миколаєва».

У Сватовому Луганської області 14-й рік поспіль працювала виставка образотворчого і декоративно-вжиткового мистецтва «Слобожанський спас». І цього року, навіть попри бойові дії, що тривають на сході, показати свою майстерність тут зібралися понад 400 учасників із Житомирської, Хмельницької, Харківської, Донецької, Запорізької й Київської областей та з усієї підконтрольної Україні території Луганщини.

10 днів у Вінниці команда з художників, культурологів, митців, архітекторів та громадських діячів працювала над культурно-мистецьким проектом

«Над Богом» (Бог – історична назва річки Південний Буг). Завданням для митців було відновити закинута приміщення кінотеатру «Росія» і зробити за 10 днів культурно-мистецьким простором для вінничан. Організатор заходу – Український кризовий медіа-центр. До заходу приєдналося більше 30 митців, які працювали над своїми творами сучасного мистецтва, що потім було представлено в кінотеатрі. Активно проходили дискусії, обговорення. У день закриття культурно-мистецької резиденції команда митців показала результат того, що можна було зробити із закинутим кінотеатром за 10 днів.

У Вінниці, на площі Т. Шевченка, департаменти культури облдержадміністрації та міськради з метою популяризації унікальних традицій майстрів краю, зайнятих у декоративно-вжитковому та образотворчому мистецтві, започаткували проект майстрів народної творчості «Вінницький узвіз». Щотижня протягом трьох днів – п'ятниці, суботи й неділі – народні умільці матимуть можливість презентувати і реалізувати власні роботи: картини, вишивку, кераміку, вироби з дерева і каменю, ковані витвори.

3 серпня святкував своє 90-річчя один з корифеїв українського гончарства – заслужений майстер народної творчості України, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка, лауреат Премії імені Данила Щербаківського, член Національної спілки художників України, член Національної спілки майстрів народного мистецтва України В. Омеляненко. З цієї нагоди Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному за сприяння Міністерства культури України, Національної академії наук України, Інституту народознавства НАН України, Інституту керамології – відділення Інституту народознавства НАН України, Національної спілки художників України, Національної спілки майстрів народного мистецтва України підготували ювілейні заходи «90: Необарокове послання світу». У програмі – творча виставка; урочисте привітання; книжкова виставка; дружня зустріч митців по Національній спілці майстрів народного мистецтва України та Національній спілці художників України.

У містах України було розгорнуто виставки: у Львові – робіт лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка Є. Безніска; творів В. Лукашева, живопису Л. Богуславської; ліногравюр народного художника України О. Фіщенка – у Каневі Черкаської області; у Вінниці – творів заслуженого художника України В. Козюка «Моя Україна»; у Чернігові – картин Н. Мартиненко, О. Корнієнко, О. Саченко та ін.

Відкрито меморіал І. Гутнику-Залужному, лейтенанту Національної гвардії, який загинув на блокпосту біля Амвросіївки рік тому – у Запоріжжі; **скульптури:** на честь героїв революції Гідності й загиблих в АТО (скульптор М. Крижанівський) – біля села Гнідин неподалік Києва; «гуляючої хмари»

роботи С. Рябченка – у столиці на Михайлівській площі; янгола із гербом-тризубом у руках (автор – різьбяр О. Кейван з Вижниці) – у Чернівцях; **пам'ятники:** загиблому бійцю батальйону «Донбас» М. Паславському та герою Майдану О. Клітинському – у Києві, на Аскольдовій могилі; воїнам, які загинули за незалежність і територіальну цілісність України – у Новограді-Волинському Житомирської області; батькові нинішнього тренера «Дніпра» М. Маркевича (скульптор – В. Гурмак) – у Винниках на Львівщині; першому бургомістрові Я. фон Петровичу (скульптор – В. Цісарик) – у Чернівцях; гарбузу роботи херсонського скульптора О. Степанського – у м. Гола Пристань Херсонської області; **пам'ятний знак** героям «Небесної сотні» – у Дубровицях, що на Рівненщині; **меморіальні дошки:** полеглим у зоні АТО героям-землякам М. Зубицькому й О. Мокляку – у райцентрі Нові Санжари, що на Полтавщині; бійцеві АТО С. Кушніру – у Любомлі Житомирської області; бійцю полку «Азов», який загинув в бою під Широкиним Донецької області А. Грицаю – у Полтаві; композитору, народному артисту України І. Сльоті – у Житомирі; першому міністру праці часів УНР К. Василенку – у Вінниці; до 150-річчя переселення чехів на Волинь – у с. Мирогоща Дубенського району Рівненської області.

КІНОМИСТЕЦТВО

Найбільші кіновиробники країни – «Медіа Група Україна», «Star Light Media», «Inter Media Group», продакшени «Film.ua», «Star Media» і «Pro TV» – зібралися для обговорення теми «Чому українські режисери знаходять гроші, але не знаходять глядачів?». Учасники відзначили: при обговоренні проблем відродження українського кіно акцент зазвичай робиться на необхідності державного фінансування. Але, крім цього, важливо ретельно розробляти рекламні кампанії.

13 серпня на столичному Подолі розпочав свою роботу незвичний кінотеатр «Rockfellow». Він уміщує 4 кінозали – «Violet», «Grey», «Green» та «Black» – різні за призначенням, оформленням і розмірами. За бажанням, відвідувачі кінотеатру приносять фільми або обирають серед тих, що вже є.

Однією з акцій, спрямованих на збереження культурного обличчя Одеси став VI фестиваль німого кіно та сучасної музики «Німі ночі». Його тема – декомунізація і цензура. Упродовж двох вечорів – 22 і 23 серпня – на причалі яхт-клубу Одеського морського вокзалу засвічувався екран, поруч із яким влаштовувалися музиканти. Вони виконували авторські саундтреки до ретрофільмів 20–30-х років минулого століття. Картини демонструвалися під акомпанемент живого джазу, року й електронної музики. У рамках кінофо-

руму було показано добірку радянської ретроанімації, а також 4 зарубіжні фільми.

З нагоди 50-річчя прем'єри художнього фільму «Тіні забутих предків» 28–30 серпня відбулися урочистості у Верховинському районі Івано-Франківської області, де проходили зйомки.

МУЗЕЙНА СПРАВА

У серпні Національний культурно-мистецький та музейний комплекс «Мистецький арсенал» презентував виставку «Арлекін іде...» – твори з унікальної колекції мистецтвознавця і художника І. Диченка, який пішов з життя цього року. Експозицію склали понад 300 творів українських і зарубіжних митців ХХ століття. Це – мистецтво авангардистів, живописні і графічні твори шістдесятників (В. Зарецького, А. Горської, А. Сумара, С. Лермана) і представників «Нової хвилі» (В. Цаглова, Д. Кавсана, О. Сухоліта та ін.). Привертали увагу на виставці 15 графічних робіт С. Далі: ілюстрації до твору Овідія «Мистецтво любові», над якими художник працював наприкінці 1970-х.

У Національному заповіднику «Софія Київська» продовжували свою роботу виставки «Володимир Великий – творець української держави» до 1000-річчя від дня смерті київського князя та «Анна Ярославна. Повернення в Європу», присвячена доньці київського князя Ярослава Мудрого, королеві Франції Анні Ярославні.

21 серпня в Брамі Заборовського Національного заповідника «Софія Київська» відбулося відкриття виставки «Український вінок. Магія. Символіка». На ній було представлено 75 видів українських вінків, частину з яких відтворено за зразками традиційних віночків 1930–1950 рр., що зберігаються в етнографічних і краєзнавчих музеях України.

2 серпня у Національному музеї історії України розгорнуто виставку «Пам'ять про нацистський геноцид ромів: український та європейський виміри» до 70-річчя закінчення Другої світової війни, до Міжнародного дня пам'яті жертв геноциду ромів та 10-ї річниці його офіційного відзначення в Україні. На виставці було представлено слайд-шоу довоєнних фото ромів; книжки по темі, світлини часів війни з німецьких архівів; пам'ятні знаки жертвам геноциду ромів, встановлені в Україні, тексти-спогади і фото українських ромів, які пережили геноцид, матеріали про дослідження геноциду ромів тощо.

У Волинському краєзнавчому музеї експонувалася виставка «Ніл Хасевич. Талант, народжений для боротьби», присвячена 110-й річниці від дня народження видатного українського художника-графіка, активного учасника

підпільного руху Н. Хасевича. На виставці було представлено матеріали про життя художника, який пройшов крізь випробування долі, ставши в молоді роки інвалідом, його навчання та підпільну діяльність.

У рамках всеукраїнського проекту «Скарби родоводу України» в Кіровоградському обласному художньому музеї було представлено твори декоративного мистецтва 60 майстрів народної творчості. Центром експозиції стала виставка етнічного одягу «Евакуйована колекція», яку спочатку побачили в Пирогові Київської області. Звідти вона попрямувала у Кіровоград, пізніше її побачать в інших містах. Унікальна колекція українського одягу кінця ХІХ – початку ХХ століття, сформована бійцем батальйону «Айдар» М. Павлюченком, походить із Луганщини. М. Павлюченко придбав збірку етнічного одягу в жительки Старобільська Є. Главацької за гроші, які були надані йому для лікування в Польщі. Він вирішив врятувати колекцію в часи АТО і показати зразки вишуканого одягу Слобожанщини жителям інших теренів України.

В Острозі Рівненської області, у музеї книги і друкарства Державного історико-культурного заповідника, відбулося відкриття експозиції «Жіночий весільний костюм ХІХ–ХХІ століть», створеної в рамках спільного з Нетішинським міським краєзнавчим музеєм виставкового проекту «Осанна жінці». До неї було залучено колекції з багатьох краєзнавчих музеїв області (у тому числі відомий серпанковий одяг рівненського Полісся). Весільні сукні різних років надали також острозькі та рівненські родини.

Про те, чим наповняться зали майбутнього музею релігій, будівництво якого планується, харків'яни та гості міста змогли дізнатися, відвідавши експозицію музею релігій в галереї «АВЕК». Тут було представлено артефакти і твори сакрального мистецтва з приватної колекції харків'янина О. Фельдмана «Feldman Family Museum», макети найвідоміших культових споруд, а також предмети мистецтва, дотичні до різних релігій. Основу експозиції становили реконструкції стародавніх храмів і святинь, розташованих у різних місцях планети. Це – широковідомі Стоунхендж в Англії, кам'яні статуї Моаї з острова Пасхи, храм фараона Рамзеса в Єгипті, Стіна Плачу в Єрусалимі, Імперський собор в Аахені або Успенський собор у Києві, а також тибетські ритуальні раковини, священні мусульманські мечі «зульфікар», африканські магичні статуетки «нкісі», ритуальні світильники менори, картини і скульптури на юдейську тематику, християнські ікони, наперсні хрести та багато іншого.

Колекцію старожитностей у Вінницькому краєзнавчому музеї презентував хмельничанин О. Чернов. Їх він збирав по селах всього Поділля 30 років. Нині в експозиції – 48 робіт ХVІІІ–ХІХ століть, написаних народними майстрами для своїх земляків.

У Культурно-археологічному центрі «Пересопниця» Рівненської обласної ради відбулося відкриття експозиції «Першомова Біблії. Найдавніші переклади», приуроченої до 4-ї річниці відкриття музею Першокниги у селі Пересопниця Рівненського району. Тут можна було переглянути Біблії на гебрейській, сирійській, септуагінту (грецькій), вульгату (латинській) та старослов'янській мовах.

200 власних творів подарував Національному музею ім. Андрея Шептицького у Львові з нагоди свого 75-річчя від дня народження художник, лауреат Національної премії України ім. Тараса Шевченка І. Остафійчук. Церемонія відбулася в день народження митця. Гості привітали майстра з ювілеєм, оглянули виставку його ретроспективних творів графіки і живопису та ознайомились з альбомом-монографією М. Бесаги «Іван Остафійчук. Джерела творчості».

8 серпня у селі Легедзине Тальнівського району Черкаської області відбулося музейне свято «Трипільська толока», на якому його учасники відтворювали глиняну хату трипільців і взяли участь в археологічних розкопках.

Завдяки археологічній експедиції Дніпропетровського національного історичного музею ім. Д. Яворницького на околиці села Токівське Апостолівського району виявлено святилище II–I тисячоліть до н. е. Серед знахідок – фрагменти ліпного та гончарного посуду, крем'яні знаряддя праці, зброя.

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА. КНИГОЧИТАННЯ.

Українська бібліотечна асоціація (УБА) доповіла про реалізацію соціального проекту «Бібліотека – громада: відкритий простір». Метою проекту було створити на базі публічних бібліотек у сільській місцевості сучасні центри доступу до інформації, центри самоосвіти, центри громадської та бізнес-активності. У межах цієї ініціативи УБА на конкурсній основі відібрала 25 бібліотек із 67 заявок із 5 областей України. Станом на сьогодні обрані бібліотеки Вінницької, Житомирської, Рівненської, Полтавської та Черкаської областей, оснащені комп'ютерною технікою, підключені до Інтернету, їхні цільові фонди поповнені новими книжками (у кожному з цих фондів – по 70 нових назв) та періодикою (оформлено передплату 27 видань). Соціальний проект реалізували за фінансової підтримки фонду «Монсанта».

22 серпня у столиці стартував особливий автобусний маршрут – один з автобусів повністю переобладнано під мобільну бібліотеку. Мобільний хаб, який організатори назвали «книжкобусом», подорожуватиме Україною з метою популяризації книгочитання. Пересуватиметься такий транспорт містом з однієї точки до іншої, перевозячи з собою книжки та інтерактивне обладнання. Реалізувала проект Фондація Д. Жолдак у співпраці з «Київпастран-

сом». Основні маршрути «книжкобуса» проходитимуть біля шкіл, парків та у місцях проведення різноманітних фестивалів. Цільова аудиторія ініціативи – школярі, студенти та молодь.

У черкаському парку «Ювілейний» з'явилася поличка для обміну книжками. Так волонтери проекту «Майстерня вуличних меблів» втілюють ще один свій проект із буккросингу.

Центральна міська бібліотека Дніпропетровська оголосила оригінальний фотоконкурс – «Місто, яке читає». Його організатори чекають на знімки, де будуть зображені містяни різного віку – від дітей до пенсіонерів, а також громадяни різних соціальних верств, котрі читають самостійно чи в родинному колі книжки, журнали, газети. Конкурс триватиме до середини вересня, а заохочення до участі в ньому неабияке: найкращі світлини розмістять не лише на стендах у бібліотеках, а й на численних площах і вулицях, у парках і скверах, театрах і палацах культури, найбільших торговельних закладах та інших велелюдних місцях міста.

Кіровоградська обласна бібліотека для юнацтва ім. О. Бойченка (радянський письменник і державний діяч) ініціювала власне перейменування. Її співробітники навіть уже знайшли гідніше для закладу ім'я – українського письменника, поета, культуролога-енциклопедиста, публіциста, літературного критика з Кіровоградщини Є. Маланюка. Зараз цю пропозицію винесено на обговорення громадськості. Небайдужих виявилось так багато, що тепер у книгозбірні з цього приводу навіть влаштовуються цікаві дискусійні вечори.

Бібліотеками проведено заходи до: 135-річчя від дня народження українського політичного й державного діяча, а також прозаїка, драматурга В. Винниченка; 125-річчя від дня народження українського поета-символіста, літературознавця, критика, публіциста, перекладача, педагога, громадського діяча Д. Загула; 80-річчя від дня народження українського поета, прозаїка, публіциста, журналіста В. Погрібного; 75-річчя від дня народження академіка, українського літературознавця М. Жулинського, а також 165-річчя від дня народження французького письменника Гі де Мопассана; 155-річчя від дня народження канадського письменника Е. Сетон-Томпсона; 135-річчя від дня народження російського письменника О. Гріна; 95-річчя від дня народження американського письменника-фантаста Р. Бредбері та ін.

ЛІТЕРАТУРА

З 27 по 30 серпня в «Українському домі» проходила щорічна Київська книжкова виставка-ярмарок до Дня знань. Під час виставки було презентовано шкільну та навчальну літературу, дитячі книжки. Також відвідувачі мали можливість поспілкуватися з відомими письменниками і придбати книжки

для дитячих будинків та шкіл-інтернатів. Традиційно, в рамках книжкової виставки-ярмарку проводилася благодійна акція «Придбай книжку – подаруй свято дітям, позбавленим батьківської турботи». Всі бажаючі могли зробити свій вагомий внесок у забезпечення дитячих будинків та шкіл-інтернатів новими книгами. Уже традиційно під час відкриття відбулося й урочисте нагородження лауреатів Премії Кабінету Міністрів України ім. Лесі Українки за літературно-мистецькі твори для дітей та юнацтва за 2014 рік та Премії ім. І. Франка в галузі інформаційної діяльності за 2015 рік.

В Одесі відбулася ХІХ Міжнародна книжкова виставка-ярмарок «Зелена хвиля». У ній взяли участь понад сто видавництв, фондів, національно-культурних товариств та культурних центрів.

Поетичний марафон з читання творів Т. Шевченка тривав у Вінниці упродовж доби. У ньому взяли участь понад 300 вінничан.

У заповідному урочищі «Нечимному», що в Ковельському районі Волинської області, відбулося поетичне свято «Лісова пісня». Звучали твори Лесі Українки, місцевих авторів і гостей зі Львівщини, Вінниччини та інших куточків України. Місцеві книговидавці на свято привезли твори Лесі Українки і чимало краєзнавчої літератури. Свої вироби присутнім пропонували народні майстри.

На малій батьківщині видатного письменника, критика, історика, етнографа, фольклориста, перекладача і громадського діяча П. Куліша, в селі Гукове Шосткинського району Сумської області відбулися ХІ «Кулішеві читання». Окрім читання уривків з прози і листів П. Куліша та його дружини Ганни Барвінок (О. Білозерської), публіка, яка зібралася, мала змогу послухати і подивитися виступи місцевих артистів і фольклорних колективів. Цього року в Кулішівських читаннях брали участь також гості з Києва – учасники культурологічного проекту «Мистецькі експедиції» і делегація Сумського земляцтва в Києві, які подарували Шосткинській центральній міській бібліотеці ім. Л. Толстого книжки.

Літературно-патріотичне свято «Задзвеніли струни у душі моїй» пройшло в селі Верхосулка Білопільського району на Сумщині. Воно було присвячене пам'яті поета-лірика, уродженця Білопілья О. Олеся та його сина – поета, історика, публіциста, громадського діяча О. Ольжича. На свято завітали представники сільської та районної влади, місцеві жителі, учні, члени літературних студій, поети Л. Калиновська, Л. Грицай і М. Андрієнко.

ПРОСВІТНИЦТВО. АМАТОРСТВО.

У серпні щовівторка і щочетверга столичний «ПінчукАртЦентр» запросив на серію лекцій, дискусій та читань в рамках літературної програми

«Межі поколінь: 1985–2004», яку, як і виставку «На межі», було присвячено періоду становлення української незалежності та знаковим творам вітчизняних письменників 1985–2004 років.

21–25 серпня у Львові фольклорні колективи з багатьох країн презентували свою культуру на Міжнародному фольклорному фестивалі «Етно-вир», який відбувся під егідою Міжнародної ради організацій фестивалів фольклору і традиційних мистецтв (CIOFF®) при ЮНЕСКО та Міжнародної Організації Народної Творчості (IOV). Організатор – Громадська організація «Етновир» за підтримки Львівської міської ради. Під час фестивалю проходили виступи колективів, вечори дружби і танцювальні майстер-класи тощо.

З 15 по 16 серпня у Тростянці Сумської області відбувся XXV Всеукраїнський сільський фестиваль мистецтв «Боромля – 2015» за участі виконавців з усіх регіонів України. Мета фестивалю – розвиток і популяризація пісень про українське село, організація змістовного дозвілля населення. У рамках фестивалю проходив Всеукраїнський конкурс на краще виконання пісень про українське село.

В урочищі «Бичова», що неподалік Монастирської Тернопільської області, відбувався XVI Всеукраїнський фестиваль лемківської культури «Дзвони Лемківщини», присвячений 70-літтю депортації представників цієї української народності з її споконвічних земель на територію сучасної Польщі. Цього року у фестивалі взяли участь майже 25 тис. осіб, у тому числі з-за кордону. Виступили близько 100 мистецьких колективів, понад 70 майстрів народних ремесел показали свої витвори, багато з них давали майстер-класи.

З 29 по 30 серпня у с. Зимна Вода Львівської області проходив обласний фестиваль «Гомін Лемківщини». Захід відзначився виступами фольклорних та естрадних солістів, музичних гуртів і танцювальних колективів. Фестивалі лемківської культури на Львівщині з 2004 року щорічно традиційно відбувалися у селі Нагірне на Самбірщині, в містах Бориславі, Городку та Пустомитах. А минулого року «Гомін Лемківщини» було вирішено вперше провести у Зимній воді.

Понад 160 юних бандуристів виступили у Скадовську Херсонської області на Всеукраїнському дитячому фестивалі «Таврійські зустрічі». Довершеність їхньої гри оцінювали викладачі музичних вузів і такі виконавці-віртуози, як В. Єсіпок та Р. Гриньків.

Понад п'ять тисяч українців та гостей із семи країн відвідали IX Всеукраїнський фестиваль української альтернативної музики «Бандерштат–2015», який тривав з 31 липня до 2 серпня в Луцьку.

У Миргороді Полтавської області відбувся II ковальський фестиваль ножових майстрів. Минулого року через події на сході України та загибель ініціатора його проведення П. Федоряки фестиваль відмінили. Цього разу його вирішили все ж провести в пам'ять про знаного майстра ковальської справи, колегу-земляка, який пішов на війну добровольцем й загинув 31 липня 2014 року під Шахтарськом на Донеччині. Цьогорічний фестиваль організувала дружина покійного майстра – В. Федоряка. Ковалі з усіх куточків України підтримали цю ідею, знову приїхали в Миргород, щоб вшанувати пам'ять свого однодумця і продовжити його справу.

З 18 по 23 серпня, у с. Великі Сорочинці на Полтавщині вже вкотре відбулося великомасштабне дійство – Національний Сорочинський ярмарок. Даний проект проходив під гаслом «Україна – єдина родина!». Цьогорічний ярмарок був веселим, насиченим різноманітними розвагами, майстер-класами і цікавою культурно-мистецькою програмою. Понад тридцять умільців презентувати різноманітні майстер-класи. Проходили вечірні концерти, за участю зірок української естради.

Учасниками «Фолк-фест у Тернополі», що тривав упродовж двох днів, стали близько 1000 аматорів сцени з 22 областей. Проведення заходу підтримало Міністерство культури.

Матеріал підготувала

Темненко Ю. М.,
редактор відділу наукового
аналізу і узагальнення
інформації

Комп'ютерне опрацювання та редагування ***І. Г. Піленко***

Підписано до друку 06.10.2015. Умовн. друк. арк. 1,25. Б/т. Зам. 98. Безплатно

Ротапринт НПБ України, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278-85-12